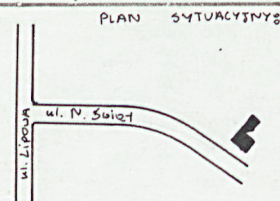
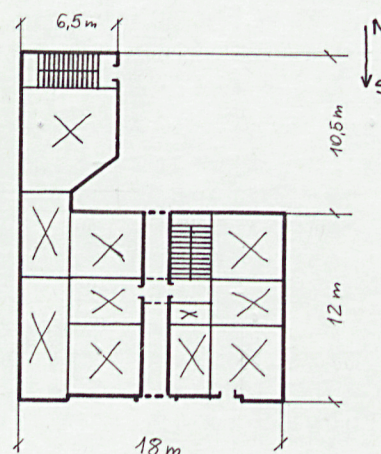

1. Obiekt Kamienica	2. Czas powstania ok. 1900	3. Miejscowość Białystok

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

RZUT W PŁASZCZYZNIE:

4. Adres ul. Nowy Świat 9 nr hipoteczny 77/163
5. Przynależność administracyjna województwo białostockie gmina
6. Poprzednie nazwy miejscowości Białystok
7. Przynależność administracyjna przed 1.VI.1975 województwo białostockie powiat
8. Właściciel i jego adres Urząd Miejski w B-stoku
9. Użytkownik i jego adres ZBM-ADM nr 5
10. Rejestr zabytków

autor zdjęć **Adam Dolistowski**
data wykonania **10.09.1976**
miejsce przechowywania negatywów **BBDZ w B-stoku**

Nr **517** data **4.05.1982**
oficyna szlachty - 21.12.2009

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Styl: fasada-eklektyczne zestawienie elementów klasycystycznych i barokowych.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Budynek w zabudowie ulicy Nowy Świat, murowany częściowo otynkowany, fasada wyłożona cegłą dekoracyjną, na planie prostokąta, z oficyną, bryła prostopadłościenna, dach dwuspadowy.

Wnętrze dwupiętrowe, trzytraktowe w każdej kondygnacji, jednotraktowe w oficynie, w części zach. pomieszczenia ze sklepieniami żaglastymi, kondygnacja pierwsza przerwana przejazdem na podwórze.

Fasada pięcioosiowa, trzykondygnacyjna. Podziały wertykalne zaznaczone ryzalitami na osi głównej i osiach skrajnych. Ryzality ograniczone pilastrami o trzonach dekorowanych i rozcłódkowanych, zakończonych kapitelami korynckimi. Na osi głównej otwór przejazdu. Podziały horyzontalne poprowadzone gzymsami: międzykondygnacyjnym, oddzielającym kondygnację pierwszą od drugiej, dekorowanym czteroliściem; i wieńczącym fasadę gzymsiem okapowym, górowanym na ryzalitach, dekorowanym rozetami, jońskim kimationem, półplastycznymi maskami ludzkimi, wspartym na konsolach z dekoracją palmetową. Kondygnacja pierwsza-cokołowa boniowana, ryzality boczne i ~~brzy~~ obramienie przejazdu boniowane grubiej. Między kondygnacją drugą i trzecią brak wyraźnych podziałów horyzontalnych. Na wysokości tych dwóch kondygnacji fasada wyłożona cegłą dekoracyjną, w kolorze granatowo-czerwonym w ryzalitach, w kolorze beżowym w części pozostałej. Okna prostokątne, z uszakami, w profilowanych obramieniach w kondygnacji drugiej z kluczami w formie maski. Nad oknami w kondygnacji drugiej krótkie profilowane gzymsy, w ryzalitach wsparte na konsolach. Nad oknami w tejże kondygnacji, w ryzalitach, płyciny z dekoracją roślinną, festonami i kartuszami. Pod oknami w kondygnacji trzeciej płyciny z rozcłódkowaną powierzchnią. Na wysokości drugiej i trzeciej kondygnacji po dwa balkony z dekorowanymi balustradami. W przejeździe sklepienia żaglaste z pasami sklepiennymi, wspartymi na wspornikach w formie ludzkich masek.

Pozostałe elewacje nieotynkowane, nie dekorowane.

14. Kubatura ok. 3150 m3	15. Powierzchnia użytkowa ok. 840 m2	16. Przeznaczenie pierwotne budynek mieszkalny	17. Użytkowanie obecne budynek mieszkalny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Czyszczenie fasady w 1974.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Zachowany układ przestrzenny kamienicy, wystrój fasady, sklepienia żaglaste w przejeździe i wnętrzach.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Naprawa poszycia dachowego w oficynie, oczyszczenie dekoracji w przejeździe, remont wnętrz w oficynie.			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

Proponuję wpisać do rejestru zabytków.

25. Wypełnił

Adam Dolistowski

26. Sprawdził

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR1

1.Miejscowość

Białystok

2.Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kamienica

3.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Aktualizacja stanu zachowania obiektu, wrzesień 2007

4. Adres: Białystok, ul. Nowy Świat 9

5.Przynależność administracyjna:

województwo: podlaskie

powiat: białostocki

gmina: Białystok

8. Właściciel i jego adres:

9.Użytkownik i jego adres:

Nieużytkowany

12. Najstarsze plany Białegostoku z lat 1771 (oparty na planie z 1757), 1799, 1807, 1810, a także kopia planu Nikitina z 1850 r. sporządzona z kopii Detlofa 1825r., ukazują obszar, na którym dzisiaj usytuowana jest kamienica przy ulicy Nowy Świat 9 jako pozbawiony zabudowy miejskiej. Przez teren ten prawdopodobnie wiodła droga z Białegostoku do wsi Białostoczek (obecnie dzielnica Białegostoku). Niezabudowany ten teren niejako klinem wdzierał się od północy w zagospodarowany obszar miejski, stanowiąc wyraźnie wydzieloną strefę. W na przełomie lat 70/80 XIX wieku podjęto próbę uregulowania chaotycznej zabudowy szybko rozrastającego się miasta. Wówczas to zapewne zagospodarowano pod budowę opisywany kwartał, wytyczono ulicę Nowy Świat i ulokowano budownictwo mieszkalne. Pierwszym historycznym planem, który ukazuje ulicę Nowy Świat i sąsiednie dzielące ten obszar na kwartały jest plan Białegostoku z 1887 r. Być może nazwa Nowy Świat związana była z przeniesieniem na ten obszar nowych inwestycji budowlanych rozwijającego się miasta. Obiekt powstał zapewne na przełomie XIX i XX wieku. Wraz z innymi sąsiednimi kamienicami mieszczańskimi nr 7, 11, 8, 10 stanowił przykład murowanej zabudowy miejskiej tego czasu. Na planie z okresu międzywojennego (1937) budynek oznaczony jest jako własność prywatna. W księgach hipotecznych z lat 1941-1944 jako właściciele kamienicy wymieniani byli: Solnicki Dawid –Mejłach, Pejsach, Mordach i Ajzyk którzy posiadali 80% nieruchomości, zaś Genia Starausberg i Róża Berman po 10%. Metraż domu określano na 1106 m2. Zapewne owi właściciele – białostoccy Żydzi byli w posiadaniu kamienicy z oficyną również przed 1941 rokiem. Po zakończeniu II wojny światowej i zagładzie Żydów, 1 września 1945 roku sporządzono protokół przejęcia nieruchomości przez Tymczasowy Zarząd Państwowy na woj. Białostockie. W protokole tym nieruchomość Nowy Świat 9 opisywano jako własność pożydowską sąsiadującą z posesjami 7 i 11. Ogólny obszar nieruchomości obliczono na 0, 0700 ha – pod zabudowaniami i podwórzem. Ogrózenia na terenie posesji nie ma, drzew dekoracyjnych i owocowych brak. Dom murowany, piętrowy, kryty blachą, zaliczany do kategorii 2, składający się z 6 mieszkań. Na parterze było jedno mieszkanie składające się z czterech pokoi i kuchni oraz drugie składające się z dwóch pokoi i kuchni. Na pierwszym piętrze istniały również dwa mieszkania: pierwsze składało się z pięciu pokoi i kuchni zaś drugie z trzech pokoi i kuchni. Piętro drugie zajęte było przez jedno mieszkanie składające się z sześciu pokoi i drugie z dwóch pokoi i kuchni. Trzy mieszkania zajmowali lokatorzy prywatni (1- [REDAKTOWANE], 2- [REDAKTOWANE], 3- [REDAKTOWANE]), zaś kolejne trzy Bursa Państwowego Gimnazjum Żeńskiego w Białymstoku. Z powojennych dokumentów wynika, że budynek ocalał z pożogi wojennej jako jeden z nielicznych w tej części miasta. Inne uległy znacznej dewastacji lub zostały zburzone. W latach 50. w tym kwartale miasta rozpoczęto dużą inwestycję – budowę osiedla robotniczego (tzw. ZOR). W 1954 roku nieruchomość przekazano Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych. Wówczas niektóre przedwojenne budynki, jakie przetrwały okres wojny rozebrano lub przebudowano. Jednym z nielicznych, historycznych obiektów, które pozostawiono jest opisywany obiekt. Byłych żydowskich właścicieli, których adresy oficjalnie pozostawały nieznane wywłaszczono w 1961 roku. Obecny właściciel nabył obiekt od Zarządu Mienia Komunalnego w 2000 roku.

Wkładkę założył: mgr Iwona Górską, dr Grzegorz Ryżewski (ROBiDZ Białystok), 2007-09-27
(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1985

Miejsce przechowywania negatywów: ROBiDZ Białystok

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR2

1. Miejscowość Białystok	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kamienica	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Aktualizacja stanu zachowania obiektu, wrzesień 2007
4. Adres: Białystok, ul. Nowy Świat 9 5. Przynależność administracyjna: województwo: podlaskie powiat: białostocki gmina: Białystok 8. Właściciel i jego adres: [REDACTED] 9. Użytkownik i jego adres: Nie użytkowany 12. Zmiana stanu wiedzy, poprzez ciągły rozwój badań nad rozwojem architektury miejskiej końca XIX i pocz. XX wieku w Białymstoku wskazuje, iż obiekt posiada wartości naukowe będąc przykładem tzw. Białostockiej Szkoły Muratorskiej. W porównaniu z tradycyjną technologią budynków tynkowanych, nowa (przeniesiona na teren miasta wraz z rozwojem przemysłu włókienniczego oraz zabudowy garnizonowej) wymagała wysokich zdolności muratorskich, wykorzystywanych zarówno do budowy domów mieszkalnych, fabryk jak i obiektów użyteczności publicznej. Zaspokojenie potrzeb estetycznych inwestorów wiązało się z podnoszeniem kunsztu budowniczych i budowli (rosnący asortyment dostępnych kształtów cegieł, większa liczba skomplikowanych detali, stosowanie różnorodności kolorystycznej cegieł, tworzenie formy wolnej od skojarzeń z architekturą koszarową i fabryczną). Cechy te odnaleźć można na zdjęciach z 1976 roku (zamieszczonych w karcie ew.)- elewacja tylna kamienicy i oficyna- przed podjęciem działań związanych z pokryciem obiektu tynkiem. 19. Stan zachowania: Elewacja południowo-zachodnia kamienicy, pierwotnie z dwoma wtórnymi oknami obecnie przepruta jest w czterech kondygnacjach otworami okiennymi i drzwiowymi. W partii dachu nowe nadbudówki zakłócające bryłę budynku. Budynek oficyny w swojej pierwotnej bryle był równy wysokości kamienicy i posiadał trzy kondygnacje. Był też prawdopodobnie podpiwniczony, ponieważ zachowały się ślady okienek piwnicznych. Według relacji właściciela ostatnia kondygnacja i dach oficyny runęły w 2004 roku. Od tego czasu budynek oficyny jest niezabezpieczony przed wpływami atmosferycznymi i ulega ciągłej dewastacji. Ściany zewnętrzne są zniszczone, duże wzdłużne pęknięcia muru widoczne są na elewacji wschodniej i południowej. Na pozostałych elewacjach mur nie jest spękany, jednak widoczne jest zniszczenie tynku, który jest wykruszony, szczególnie w dolnych partiach muru. Stolarka okienna i drzwiowa jest w znacznym stopniu zniszczona. Obiekt zdewastowany wymaga natychmiastowej interwencji służb konserwatorskich.		
Wkładkę założył: mgr Iwona Górską, mgr Joanna Kotyńska Stetkiewicz (ROBiDZ Białystok), 2007-09-27 (imię, nazwisko, data)		Wzór ODZ 1985

Miejsce przechowywania negatywów: ROBiDZ Białystok

